

دانشکده توانبخشی

طرح درس

عنوان درس: اختلال روانی گفتار

مخاطبان: دانشجویان کارشناسی گفتاردرمانی

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: دوشنبه ها - ساعت ۱۴

زمان ارائه درس: ۱-۴۰۳-۴۰۴ -شنبه - ساعت ۱۷ - ۱۴

مدرس: دکتر امیر شیانی

درس و پیش نیاز: رشد و تکامل گفتار و زبان

- این درس برای بار اول ارائه می شود.

هدف کلی درس:

- آشنایی با آسیب شناسی، سبب شناسی و بیماری شناسی اختلالات روانی گفتار در کودکان و بزرگسالان
- آشنایی، یادگیری و بکارگیری ارزیابی و درمان انواع اختلالات روانی گفتار در کودکان و بزرگسالان
- اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)
 - آشنایی با گفتار روان و ناروان و آشنایی با لکنت
 - آشنایی با عوامل سبب شناسی اولیه اختلالات روانی گفتار
 - یادگیری عوامل حسی-حرکتی، زبانی و عاطفی موثر بر اختلالات روانی گفتار
 - یادگیری عوامل رشدی و محیطی موثر بر اختلالات روانی گفتار
 - آشنایی با نظریه های مرتبط با لکنت
 - فراگیری سطوح لکنت رشدی (ناروانی طبیعی، مرزی، آغازین، متوسط و پیشرفته)
 - یادگیری تاریخچه گیری و ارزیابی لکنت کودکان
 - کسب مهارت ارزیابی و تشخیص کودکان پیش دبستانی، کودکان سن مدرسه و نوجوانان و جوانان دارای لکنت
 - یادگیری مقدمات درمان و تعیین طرح جلسه درمان، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت متناسب با نوع و شدت اختلال
 - کسب روش درمان لکنت مرزی
 - کسب روش درمان لکنت آغازین
 - کسب روش درمان لکنت متوسط
 - کسب روش درمان لکنت پیشرفته
 - آشنایی با اختلالات اکتسابی نوروزنیک و سایکوزنیک مربوط به روانی گفتار

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول:

- آشنایی با گفتار روان و ناروان و آشنایی با لکنت

اهداف ویژه جلسه اول:

- یادگیری ویژگی های گفتار طبیعی و گفتار ناروان و لکنت و تفکیک آنها از یکدیگر
- شناسایی رفتارهای همراه یا وابسته به لکنت
- استنباط دقیق لکنت (تاریخچه، اپیدمیولوژی، شیوع و بروز، نحوه شروع، روند پیشرفت، بهبودی و بازگشت)

در پایان دانشجو قادر باشد

- ویژگی‌های گفتار روان و طبیعی و گفتار ناروان و لکنت را توضیح دهد.
- علائم و ویژگی‌های افتراقی ناروانی‌های طبیعی و غیر طبیعی گفتار را تشخیص دهد.
- رفتارهای اصلی و ثانویه لکنت و نگرش‌ها و احساسات همراه با لکنت را بشناسد.
- سیستم‌های طبقه‌بندی لکنت و مباحث اپیدمیولوژی مربوط به لکنت و روابط بین لکنت و زبان و ماهیت اختلال را بشناسد و تشریح کند.

هدف کلی جلسه دوم:

- آشنایی با عوامل سبب شناسی اولیه اختلالات روانی گفتار

اهداف ویژه جلسه دوم:

- یادگیری عوامل اصلی دخیل در لکنت
- یادگیری عوامل وراثتی و مطالعات مربوط به خانواده، دوقلوها، فرزندخواندگی، ژن‌ها
- یادگیری مطالعات تروماهای مادرزادی و اولیه دوران کودکی
- یادگیری عملکرد و ساختار مغز در افراد دارای لکنت

در پایان دانشجو قادر باشد

- شواهد حمایت کننده از وراثت ژنتیکی برگرفته از مطالعات خانوادگی، دوقلوها، فرزندخواندگی را توضیح دهد.
- ارتباط یافت شده بین ژن‌ها و کروموزوم‌ها را تشریح کند.
- عوامل مادرزادی و دوران اولیه کودکی را که در مستعد بودن به لکنت ممکن است دخیل باشد، گزارش کند.
- شیوه متفاوت بودن ساختار مغز و عملکرد مغز در افراد دارای لکنت با افراد بدون لکنت یا با گفتار روان تفکیک کند.

هدف کلی جلسه سوم:

- یادگیری عوامل حسی-حرکتی، زبانی و عاطفی موثر بر اختلالات روانی گفتار

اهداف ویژه جلسه سوم:

- بررسی نحوه پردازش شنیداری مرکزی و بازخورد شنیداری به عنوان بخشی از پردازش حسی در ارتباط با لکنت
- بررسی میزان زمان پاسخ به عنوان بخشی از کنترل حسی حرکتی در ارتباط با لکنت
- تعیین عوامل زبانی مرتبط با لکنت
- بررسی اضطراب و خلق و خوی حساس افراد دارای لکنت به عنوان عوامل عاطفی

در پایان دانشجو قادر باشد

- تفاوت مربوط به پردازش حسی، پردازش شنیداری مرکزی، بازخورد شنیداری و کنترل حسی-حرکتی و زمان واکنش در افراد دارای لکنت و گفتار روان و ارتباط آنها با لکنت را شرح دهد.
- تفاوت چگونگی رشد و عملکرد زبان در افراد دارای لکنت و افراد دارای گفتار روان را تفکیک کند.
- نحوه‌ی ارتباط لکنت و عواطف را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه چهارم:

- یادگیری عوامل رشدی و محیطی موثر بر اختلالات روانی گفتار

اهداف ویژه جلسه چهارم:

- بررسی اثرات رشد حرکتی و فیزیکی به عنوان یک فاکتور رشدی روی روانی گفتار
- بررسی اثرات رشد زبان و گفتار به عنوان یک فاکتور رشدی روی روانی گفتار
- بررسی اثرات رشد شناختی به عنوان یک فاکتور رشدی روی روانی گفتار
- بررسی اثرات رشد عاطفی و اجتماعی به عنوان یک فاکتور رشدی روی روانی گفتار
- بررسی اثرات والدین به عنوان یک فاکتور محیطی روی روانی گفتار
- بررسی اثرات محیط زبانی و گفتاری به عنوان یک فاکتور محیطی روی روانی گفتار
- بررسی اثرات رویدادهای زندگی به عنوان یک فاکتور محیطی روی روانی گفتار

در پایان دانشجو قادر باشد

- توضیح دهد که چگونه عوامل مرتبط با رشد فیزیکی میتواند در گفتار روان اختلال ایجاد کند.
- توضیح دهد که چگونه عوامل مرتبط با رشد گفتار و زبان میتواند در گفتار روان اختلال ایجاد کند.
- توضیح دهد که چگونه در برخی موارد بهبود رشد زبانی باعث کاهش ناروانی می شود.
- توضیح دهد که چگونه عوامل مرتبط با رشد شناختی میتواند در گفتار روان اختلال ایجاد کند.
- توضیح دهد که چگونه عوامل مرتبط با رشد عاطفی - اجتماعی می تواند در گفتار روان اختلال ایجاد کند.
- شواهدی را برای نقش والدین، محیط زبانی و گفتاری و رویدادهای زندگی در شروع و رشد لکنت توضیح دهد.

هدف کلی جلسه پنجم:

- آشنایی با نظریه های مرتبط با لکنت

اهداف ویژه جلسه پنجم:

- فراگیری دیدگاه های نظری در مورد عوامل اساسی دخیل در لکنت
- فراگیری دیدگاه های نظری در مورد عوامل رشدی و محیطی
- ادغام دیدگاه ها در مورد لکنت و کاربرد آنها در درمان

در پایان دانشجو قادر باشد

- دیدگاه های نظری در مورد لکنت را بشناسد و توضیح دهد و در درمان بکارگیرد.

هدف کلی جلسه ششم:

- فراگیری سطوح لکنت رشدی (ناروانی طبیعی، مرزی، آغازین، متوسط و پیشرفته)

اهداف ویژه جلسه ششم:

- شناخت و تشخیص رفتارهای اصلی، رفتارهای ثانویه، عواطف و نگرش ها و فرایندهای زیر بنایی ناروانی طبیعی
- شناخت و تشخیص رفتارهای اصلی، رفتارهای ثانویه، عواطف و نگرش ها و فرایندهای زیر بنایی لکنت در کودکان پیش دبستانی کوچکتر (لکنت مرزی)
- شناخت و تشخیص رفتارهای اصلی، رفتارهای ثانویه، عواطف و نگرش ها و فرایندهای زیر بنایی لکنت در کودکان پیش دبستانی بزرگتر (لکنت آغازین)
- شناخت و تشخیص رفتارهای اصلی، رفتارهای ثانویه، عواطف و نگرش ها و فرایندهای زیر بنایی لکنت در کودکان سن مدرسه (لکنت متوسط)

- شناخت و تشخیص رفتارهای اصلی، رفتارهای ثانویه، عواطف و نگرش‌ها و فرایندهای زیر بنایی لکنت در نوجوانان و بزرگسالان (لکنت پیشرفته)

در پایان دانشجو قادر باشد

- رفتارهای اصلی، رفتارهای ثانویه، عواطف و نگرش‌ها و فرایندهای زیر بنایی لکنت در ناروانی طبیعی، مرزی، آغازین، متوسط و پیشرفته بشناسد و تشخیص دهد و در درمان بکارگیرد.

هدف کلی جلسه هفتم:

- یادگیری تاریخچه گیری و ارزیابی لکنت کودکان و اجرای عملی آنها

اهداف ویژه جلسه هفتم:

- شناخت نیازهای مراجع
- یادگیری و کسب مهارت ارزیابی رفتار لکنت (نمونه گفتار و ارزیابی بسامد و شدت و دیرش لکنت و رفتارهای ثانویه و انواع لکنت)
- یادگیری و کسب مهارت ارزیابی طبیعی بودن گفتار
- یادگیری و کسب مهارت ارزیابی سرعت حرف زدن و خواندن
- شناخت و ارزیابی عواطف و نگرش‌ها
- ارزیابی مداوم

در پایان دانشجو قادر باشد

- نیازهای مراجع را درک کرده و بر اساس آن برنامه درمانی مناسب طراحی کند.
- در مورد لزوم به دست آوردن نمونه‌های گفتاری مناسب بحث کند و توضیح دهد که چرا ارزیابی همه موارد مربوط به بسامد و شدت و دیرش و رفتارهای ثانویه و... مفید و ضروری است.
- در مورد مفید بودن ارزیابی سرعت گفتار و حرف زدن و بررسی طبیعی بودن گفتار و عواطف و نگرش‌های مراجعین نیز بحث کند.
- در مورد نیاز مراجعین به ارزیابی مداوم توضیح دهد.
- یادگیری و اجرای عملی نحوه‌ی تاریخچه‌گیری و ارزیابی در یک نمونه فرد بیمار یا بیمارنا

هدف کلی جلسه هشتم:

- کسب مهارت ارزیابی و تشخیص کودکان پیش دبستانی، کودکان سن مدرسه و نوجوانان و جوانان دارای لکنت و اجرای عملی آنها

اهداف ویژه جلسه هشتم:

- یادگیری سوالات بالینی و تماس اولیه و تاریخچه‌گیری و ضبط ویدیو و صدا قبل از ارزیابی اولیه فرد در هریک از سطوح رشدی لکنت
- یادگیری نحوه‌ی تعامل درمانگر-کودک، شناسایی الگوهای ناروانی، ارزیابی احساسات و نگرش‌های کودک و سایر عوامل خطرزا و تشخیص لکنت در هریک از سطوح رشدی لکنت
- یادگیری و اجرای عملی نحوه‌ی ارزیابی در یک نمونه فرد بیمار یا بیمارنا در هر یک از سطوح رشدی لکنت

در پایان دانشجو قادر باشد

- نحوه برنامه‌ریزی و ارزیابی یک کودک پیش دبستانی، کودکان سن مدرسه و نوجوانان و جوانان متناسب با سنشان درک کرده باشد.

- نحوه‌ی ارزیابی در یک نمونه فرد بیمار یا بیمارنا را در هر یک از سطوح رشدی لکنت اجرا کند.

هدف کلی جلسه نهم:

- مقدمات درمان و تعیین طرح جلسه درمان، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت متناسب با نوع و شدت اختلال

اهداف ویژه جلسه نهم:

- شناخت صفات و اعتقادات درمانگر

- یادگیری اهداف درمانی

- یادگیری و اجرای عملی روش‌های درمانی

در پایان دانشجو قادر باشد

- مهمترین ویژگی‌های یک درمانگر موثر در زمینه لکنت را بشناسد.

- اهداف مهم برای درمان لکنت را بشناسد و بداند که ممکن است بسته به مراجع اهداف متفاوت است.

- روش‌های درمانی مورد استفاده برای دستیابی به اهداف انتخاب شده برای درمان مراجع بشناسد و به درستی برای هر فرد بکارگیرد.

هدف کلی جلسه دهم:

- کسب روش درمان لکنت مرزی

اهداف ویژه جلسه دهم:

- یادگیری روش‌های درمانی مستقیم و غیر مستقیم

- انتخاب درست روش درمانی و طراحی برنامه‌ی درمانی و اجرای عملی آنها

در پایان دانشجو قادر باشد

- تفاوت بین دو رویکرد درمانی مستقیم و غیر مستقیم را تشخیص دهد و متناسب با کودک و نوع لکنت درمان را انتخاب کند و اجرا کند.

هدف کلی جلسه یازدهم:

- کسب روش درمان لکنت آغازین

اهداف ویژه جلسه یازدهم:

- یادگیری روش‌های بالینی و رویکردهای درمانی مورد استفاده برای کودکان دارای لکنت آغازین

- بررسی نحوه اصلاح محیط و اصلاح گفتار کودک

- اجرای عملی رویکردهای درمانی برای کودک دارای لکنت آغازین

- تحلیل و تفسیر نمونه فیلم و طراحی برنامه درمانی

در پایان دانشجو قادر باشد

- ویژگی‌های لکنت کودک در مرحله لکنت آغازین را بشناسد و بر اساس آن رویکرد درمانی مناسب را انتخاب و اجرا کند.

هدف کلی جلسه دوازدهم:

- کسب روش درمان لکنت متوسط

اهداف ویژه جلسه دوازدهم:

- یادگیری روش‌های بالینی افزایش روانی گفتار و سایر رویکردهای درمانی
- یادگیری نحوه انتقال روانی به موقعیت‌های ساختار نیافته
- یادگیری روش‌های بالینی کار با والدین و معلمان
- اجرای عملی رویکردهای درمانی برای فرد دارای لکنت متوسط
- تحلیل و تفسیر نمونه فیلم و طراحی برنامه درمانی

در پایان دانشجو قادر باشد

- ویژگی‌های لکنت کودک سن مدرسه را بشناسد و بر اساس آن رویکرد درمانی مناسب را انتخاب و اجرا کند.

هدف کلی جلسه سیزدهم:

- کسب روش درمان لکنت پیشرفته

اهداف ویژه جلسه سیزدهم:

- طرح ریزی مسیر و بررسی لکنت و روش درمانی ممکن برای فرد بزرگسال دارای لکنت
- یادگیری روش‌های بالینی کاهش ترس و اجتناب و آسانتر لکنت کردن
- فراگیری روش‌های بالینی یادگیری و هدایت و تعمیم درمان به محیط خارج کلینیک
- اجرای عملی رویکردهای درمانی برای فرد دارای لکنت پیشرفته
- تحلیل و تفسیر نمونه فیلم و طراحی برنامه درمانی

در پایان دانشجو قادر باشد

- با بررسی ویژگی‌های رفتاری، عاطفی و شناختی فرد بزرگسال دارای لکنت برنامه درست درمانی برای کاهش عواطف منفی و افزایش روانی گفتار فرد و تعمیم به محیط خارج از کلینیک پایه ریزی و اجرا کند.

هدف کلی جلسه چهاردهم:

- آشنایی با اختلالات اکتسابی نوروزنیک و سایکوژنیک مربوط به روانی گفتار

اهداف ویژه جلسه چهاردهم:

- یادگیری چگونگی تشخیص، ارزیابی و رویکردهای درمانی مربوط به اختلالات اکتسابی نوروزنیک و سایکوژنیک مربوط به روانی گفتار

در پایان دانشجو قادر باشد

- لکنت اکتسابی ناشی از اختلالات نوروزنیک و سایکوژنیک را تشخیص داده و ارزیابی کند و برنامه درمانی مناسب با فرد و ماهیت اختلالش طراحی و اجرا کند.

منابع:

- Barry Guitar. Stuttering: An Integrated Approach to Its Nature and Treatment. Lippincott Williams & Wilkins. 2019. 5th edition.
- Ward D. Stuttering and cluttering: frameworks for understanding and treatment. Routledge. 2006.

برنامه درمانی لیدکامب

روش تدریس:

به صورت ترکیبی (۸۰ درصد حضوری و ۲۰ درصد مجازی) - سخنرانی - پرسش و پاسخ - کار عملی - بیمارنما

وسایل آموزشی :

نرم افزار پاورپوینت - فیلم آموزشی - صداگذاری براسلایدها در قسمت آموزش مجازی

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
۱۴-۱۶	۴۰۳.۰۸.۱۹	۳۰ درصد	تستی	آزمون میان ترم
۱۲:۳۰ - ۱۰:۳۰	۴۰۳.۱۰.۱۹	۴۰ درصد	تستی	آزمون پایان ترم
-	در طول ترم	۳۰ درصد	پرسش- پاسخ، بازی نقش - کار عملی	حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

- حضور منظم و مشارکت فعال دانشجو در جلسات درسی
- مشارکت در بحث های گروهی - بازی نقش و بیمار نما
- به اشتراک گذاشتن نظرات و دیدگاههای خود با دیگران
- احترام به نظرات دیگران
- نقد فعالانه و منطقی سایر دیدگاهها

جدول زمانبندی درس اختلالات روانی گفتار

روز و ساعت جلسه :

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۴۰۳.۰۶.۱۷	آشنایی با گفتار روان و ناروان و آشنایی با لکنت	دکتر شیانی
۲	۴۰۳.۰۶.۲۴	آشنایی با عوامل سبب شناسی اولیه اختلالات روانی گفتار	دکتر شیانی
۳	۴۰۳.۰۶.۳۱	یادگیری عوامل حسی حرکتی، زبانی عاطفی موثر بر اختلالات روانی گفتار	دکتر شیانی
۴	۴۰۳.۰۷.۰۷	یادگیری عوامل رشدی و محیطی موثر بر اختلالات روانی گفتار	دکتر شیانی
۵	۴۰۳.۰۷.۱۴	آشنایی با نظریه های مرتبط با لکنت	دکتر شیانی
۶	۴۰۳.۰۷.۲۱	فراگیری سطوح لکنت رشدی (ناروانی طبیعی، مرزی، آغازین، متوسط و پیشرفته)	دکتر شیانی
۷	۴۰۳.۰۷.۲۸	یادگیری تاریخچه گیری و ارزیابی لکنت کودکان	دکتر شیانی
۸	۴۰۳.۰۸.۰۵	کسب مهارت ارزیابی و تشخیص کودکان پیش دبستانی، کودکان سن مدرسه و نوجوانان و جوانان دارای لکنت	دکتر شیانی
۹	۴۰۳.۰۸.۱۲	یادگیری مقدمات درمان و تعیین طرح جلسه درمان، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت متناسب با نوع و شدت اختلال	دکتر شیانی
۱۰	۴۰۳.۰۸.۱۹	آزمون میان ترم	دکتر شیانی
۱۱	۴۰۳.۰۸.۲۶	کسب روش درمان لکنت مرزی	دکتر شیانی
۱۲	۴۰۳.۰۹.۰۳	کسب روش درمان لکنت آغازین	دکتر شیانی
۱۳	۴۰۳.۰۹.۱۰	کسب روش درمان لکنت متوسط	دکتر شیانی
۱۴	۴۰۳.۰۹.۱۷	کسب روش درمان لکنت پیشرفته	دکتر شیانی
۱۵	۴۰۳.۰۹.۲۴	آشنایی با اختلالات اکتسابی نوروزنیک و سایکوزنیک مربوط به روانی گفتار	دکتر شیانی
۱۶	۴۰۳.۱۰.۰۱	کار عملی	دکتر شیانی
۱۷	۴۰۳.۱۰.۱۹	آزمون پایان ترم	دکتر شیانی

جدول بلوپرینت

ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سوالات	تعداد سوالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
					حیطه شناختی	حیطه مهارتی	حیطه نگرشی
۱	آشنایی با گفتار روان و ناروان و آشنایی با لکنت	۲	۴	۳	۲	۱	
۲	آشنایی با عوامل سبب شناسی اولیه اختلالات روانی گفتار	۲	۴	۲	۱	۱	
۳	یادگیری عوامل حسی حرکتی، زبانی عاطفی موثر بر اختلالات روانی گفتار	۴	۶	۲	۲		
۴	یادگیری عوامل رشدی و محیطی موثر بر اختلالات روانی گفتار	۴	۶	۲	۱	۱	
۵	آشنایی با نظریه های مرتبط با لکنت	۴	۶	۲	۱	۱	
۶	فراگیری سطوح لکنت رشدی (ناروانی طبیعی، مرزی، آغازین، متوسط و پیشرفته)	۵	۸	۲	۲		
۷	یادگیری تاریخچه گیری و ارزیابی لکنت کودکان	۵	۸	۲	۱	۱	
۸	کسب مهارت ارزیابی و تشخیص کودکان پیش دبستانی، کودکان سن مدرسه و نوجوانان و جوانان دارای لکنت	۴	۶	۳	۲	۱	
۹	یادگیری مقدمات درمان و تعیین طرح جلسه درمان، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت متناسب با نوع و شدت اختلال	۴	۶	۴	۲	۱	
۱۰	کسب روش درمان لکنت مرزی	۴	۶	۱		۱	
۱۱	کسب روش درمان لکنت آغازین	۴	۶	۱		۱	
۱۲	کسب روش درمان لکنت	۴	۶	۱		۱	

						متوسط	
	۱		۱	۶	۴	کسب روش درمان لکننت پیشرفته	۱۳
۱		۲	۳	۶	۵	آشنایی با اختلالات اکتسابی نوروزنیک و سایکوژنیک مربوط به روانی گفتار	۱۴
	۱		۱	۸	۶	کار عملی	۱۵

نام و امضای مدرس: دکتر امیر شیانی

نام و امضای مدیر گروه: دکتر امیر شیانی

نام و امضای مسئول EDO دانشکده: دکتر امیر شیانی

تاریخ ارسال: ۱۴۰۳.۰۷.۰۵

تاریخ ارسال: ۱۴۰۳.۰۷.۰۱

تاریخ تحویل: ۱۴۰۳.۰۶.۲۸